

5 PŘEKÁŽEK U ŽÁKŮ PŘI VOLBĚ POVOLÁNÍ

A JAK JE PŘEKONAT

NEVÍM, CO
BYCH V ŽIVOTĚ
CHTĚL/A

5.

NEPŘEMÝŠLÍM
DOPŘEDU

4.

NEVÍM CO
OČEKÁVAT OD
STŘEDNÍ ŠKOLY

3.

NEORIENTUJI SE
VE SVĚTĚ PRÁCE

2.

MÁLO ZNÁM
SÁM SEBE

1.

Žáci na ZŠ mají za úkol udělat jednu z velmi zásadních voleb, která nasměruje jejich život. Vybírají si svou celkovou profesní orientaci, vhodný studijní obor a konkrétní střední školu, na kterou po ukončení základního vzdělání nastoupí. Pracovní trh i celkový způsob jakým žijeme se mění.

Ročně vznikají desítky nových studijních programů, které často kombinují několik specializací a mění se tak tradiční vnímání známých studijních oborů či titulů.

Nekonečné možnosti a svoboda výběru jsou pro mladé lidi dnešní generace - tzv. Generace Z (narozených po roce 1995) bezpochyby jedním z největších přínosů. To však nevyhnutelně velmi ztěžuje rozhodování o jejich budoucnosti a často způsobuje pozdější nespokojenost se zvoleným studijním či kariérním směrem.

Podle výzkumů ([P. Hlada](#) či z [Než zazvoní](#)) hlavní těžkosti při volbě povolání českých žáků plynou z jejich nízké připravenosti pro toto důležité rozhodnutí. V následujícím textu jsme pro vás připravili seznam konkrétních výzev, kterým žáci na ZŠ čelí, společně s tipy, jak jim jako kariéroví poradci můžete pomoci.

1.

“MÁLO ZNÁM SÁM SEBE”

Žáci si často neuvědomují, či neumí pojmenovat své vlastních schopnosti, vloh a nadání, nejsou si vědomy svých fyzických a psychických předpokladů apod.

NÁSTROJE KAR. PORADENSTVÍ

- Testovací metody - osobnostní testy a dotazníky (viz. [článek](#) na blogu Salmondo)
- Seberefektivní techniky, aktivity zaměřené na sebepoznání

TIP SALMONDO JUNIOR

Testovací moduly:

- Test zájmové orientace RIASEC
 - test osobnosti Big 5
- Seberefektivní moduly:
- Co mě baví?
 - Co se mi daří?
 - Na čem mi záleží?

2.

“NEORIENTUJI SE VE SVĚTĚ PRÁCE”

Žáci mají často malé povědomí o principech fungování světa práce i jednotlivých povoláních, tedy o požadovaných znalostech, dovednostech, nezbytných fyzických (zdravotních) i psychických předpokladech a především o skutečném výkonu povolání a jeho perspektivách na pracovním trhu.

NÁSTROJE KAR. PORADENSTVÍ

- aktivity ve skupinách (projekty, diskuse, skup. reflexe apod.)
- databáze Národní soustava povolání (NSP)
- odborné exkurze
- videoreportáže
- rozhovory s lidmi z praxe

TIP SALMONDO JUNIOR

Test zájmové orientace RIASEC (a jeho propojení s NSP)

3.

“NEVÍM CO OČEKÁVAT OD STŘEDNÍ ŠKOLY”

Nejistotu žákům přináší neznalost vzdělávacího systému, tj nabídky středoškolského vzdělání. Je těžké vybírat školu, když neznáme samotnou nabídku, nároky jednotlivých typů a stupňů škol, informace ohledně náročnosti konkrétní školy, nabídce předmětů, úspěšnosti jejich absolventů v oboru apod.

NÁSTROJE KAR. PORADENSTVÍ

- Elektronické databáze SŠ
- aktivity ve skupinách (projekty, diskuse, skup. reflexe apod.)
- pracovní listy
- Den otevřených dveří na SŠ, Veletrh škol

TIP SALMONDO JUNIOR

Profily škol - seznam škol, kontakty, prostor pro strukturovanou reflexi

4.

“NEPLÁNUJI MOC DOPŘEDU”

Žáci staršího školního věku jsou přirozeně zaměřeni spíše na bezprostřední cíle. Při rozhodování o svém budoucím profesním směřování však tato krátkodobá perspektivní orientace působí jako velká překážka.

NÁSTROJE KAR. PORADENSTVÍ

- individuální konzultace s koučovacími technikami
- sebepoznávací aktivity

TIP SALMONDO JUNIOR

- Test osobnosti Big 5
- Na čem mi záleží? (seberefektivní modul)
- Modul Plán

5.

“NEVÍM, CO BYCH V ŽIVOTĚ CHTĚL/A”

Se zaměřením na krátkodobou perspektivu úzce souvisí i potíže s plánováním budoucnosti. Žáci mívají často nejasné představy o svých životních plánech a budoucím směřování. Díky tomu mohou následnou střední školu volit neuváženě, což může mít za následek budoucí nespokojenost se studiem i celým oborem.

NÁSTROJE KAR. PORADENSTVÍ

- individuální konzultace s koučovacími technikami
- sebepoznávací aktivity

TIP SALMONDO JUNIOR

Seberefektivní moduly:

- Co mě baví?
- Co se mi daří?
- Na čem mi záleží?

Modul Plán

Nedostatečná podpora zvenčí je jednou z hlavních příčin toho, proč si žáci volí obor a studijní program nesystematicky a často neberou v úvahu důležité aspekty jako je jejich osobnost a vlastní očekávání od budoucího pracovního života. Tato situace vede k tomu, že lidé předčasně odcházejí z vysokých škol či se při studiu nevěnují tomu, co je baví a na co mají talent. To má ve výsledku velmi negativní dopad jak na studenty samotné, tak i na celý vzdělávací systém.

Jako kariéroví poradci máte možnost žáky vést k jejich většímu sebepoznání. Nabízejte jim sebepoznávací aktivity, testovací metody, podporujte je v reflexi témat jako je objevení vlastních motivátorů, hodnot či pojmenování cílů a způsobu, jak jich dosáhnout apod.

Pokud hledáte podrobnější zdroj informací, jak kariérové poradenství na vaší škole uchopit a pomoci žákům čelit těmto výzvám, vyzkoušejte Salmondo Akademii - bezplatný online kurz pro kariérové poradce.

Samozřejmě nemůžeme očekávat, že kariérové poradenství vše napraví a zabrání všem špatným kariérním volbám. Stejně jako kdekoli jinde je určitá míra špatně zvoleného povolání nebo studijního oboru přítomna vždy, což je naprosto přirozené. Obrovské změny však lze dosáhnout v případě, kdy bude podpora skrze kariérové poradenství dostupná většině mladých lidí. Nejen, že bychom mohli našim studentům pomoci žít spokojenější, úspěšnější a šťastnější život, ale jen si představme, čeho bychom mohli dosáhnout jako společnost, kdyby každý naplnil svůj potenciál.

SALMONDO - Aplikace pro efektivní kariérové poradenství na ZŠ

Salmondo je webová aplikace pro podporu kariérového poradenství jejímž cílem je podpořit žáky v sebepoznání a nabídnout školním poradcům a pedagogům vhodný nástroj pro poskytování efektivního a kvalitního kariérového poradenství. Salmondo obsahuje řadu psychologických metod, které žákům pomohou s rozhodnutím o jejich budoucnosti. Ať už jde o testy osobnosti, zájmové orientace, metody vycházející z pozitivní psychologie či ověřené manažerské techniky. Více informací a tipů pro práci s aplikací najdete v našem bezplatném online kurzu Salmondo Akademie pro ZŠ.